

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. Н. КАРАЗІНА
РОЗПОРЯДЖЕННЯ

«__» _____ 2022р.

м. Харків

№

Про організацію проведення
інструктажів з безпеки життєдіяльності
здобувачам освіти університету

На підставі Положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці в закладах, установах, організаціях, підприємствах, підпорядкованих Міністерству освіти і науки України, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 18.04.2000р. №304, (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 22.11.2017р. №1514) та Положення про організацію роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу в установах і закладах освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 26.12.2017р. №1669, а також з урахуванням вимог Закону України «Про правовий режим воєнного стану» від 12.05.2015р., у зв'язку з введенням воєнного стану в Україні відповідно до Указу Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», затвердженого Законом України № 2102-IX від 24.02.2022 р.

ЗОБОВ'ЯЗУЮ:

1. Деканів факультетів, директорів Навчально-наукових інститутів:

- перед початком навчального року, а також при зарахуванні до університету здобувачів освіти, організувати проведення вступного інструктажу з безпеки життєдіяльності. Інструктаж може проводитися дистанційно, з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, зокрема відеозв'язку. Вважається факт обміну електронними документами, зокрема окрема сторінка у журналі обліку навчальних занять. (Додаток 1)

(Термін 07 жовтня 2022р.)

Вступний інструктаж з безпеки життєдіяльності проводиться кураторами груп, викладачами, які в свою чергу пройшли навчання та перевірку знань з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності в постійно діючих комісіях університету, за Програмою вступного інструктажу з безпеки життєдіяльності для здобувачів освіти. (Додаток 2)

Ректор

Тетяна КАГАНОВСЬКА

Проект розпорядження
вносить:
Заступник начальника відділу
охорони праці
_____ Наталія ФЕСЮН

Погоджено:
Проректор з науково-педагогічної роботи
_____ Олександр ГОЛОВКО
Начальник навчального відділу
_____ Людмила ІВАНЕНКО

Інформація про ЕЦП

Розпорядження ректора

№ документа 0108-07/33	Дата реєстрації 05.10.2022
Документ зареєстровано у картотеці: Нормативно-правова (організаційно-розпорядча)	Стислий зміст: Про організацію проведення інструктажів з БЖД здобувачам освіти
Усього підписано файлів: 1	Усього накладено цифрових підписів: 1

* Розпо.про_орг.інстр.2022р..doc (1) 28.09.2022 12:05:13

Підписів:1

Перелік цифрових підписів

ПІБ, посада	Підписант, дата та час підпису	Інформація про підпис
Тетяна КАГАНОВСЬКА, Ректор	Підписав: КАГАНОВСЬКА ТЕТЯНА ЄВГЕНІЇВНА, ректор 05.10.2022 11:31:22	

ЗАТВЕРДЖЕНО
Розпорядження ректора
Харківського національного
університету імені В. Н. Каразіна

№ _____ від «__» 2022 р.

ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ІНСТРУКТАЖУ З БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЗІ
ЗДОБУВАЧАМИ ОСВІТИ ХАРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ
імені В.Н. Каразіна

м. Харків

2022 р.

ЗМІСТ

ПРОГРАМИ ВСТУПНОГО ІНСТРУКТАЖУ З БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

(тривалість проведення вступного інструктажу з безпеки життєдіяльності
40 хвилин)

1. Загальні відомості та джерела небезпеки в університеті. – 3
2. Загальні правила поведінки в університеті. Нещасні випадки під час освітнього процесу. – 4
3. Вимоги пожежної безпеки в університеті. – 6
4. Радіаційна безпека, дії у разі надзвичайних ситуацій природного і техногенного характеру. – 7
5. Цивільний захист. – 7
6. Безпека дорожнього руху. Правила поведінки на вулиці. – 8
7. Заходи щодо попередження побутового травматизму. – 8
- 7.1. Вимоги безпеки при експлуатації електроустаткування. – 8
- 7.2. Правила поведінки при пересуванні на транспорті та на залізниці. – 9
- 7.3. Правила безпеки на відпочинку. – 10
8. Надання домедичної допомоги потерпілим при нещасних випадках: – 12
 - Домедична допомога при ураженні електричним струмом. – 12
 - Домедична допомога при пораненнях. – 13
 - Домедична допомога при кровотечі. – 13
 - Домедична допомога при опіках. – 13
 - Домедична допомога при опіках очей. – 14
 - Домедична допомога при обморожуванні. – 14
 - Домедична допомога при переломах, звихненнях, ударах, тощо – 14
 - Домедична допомога при запаморочені, тепловому та сонячному ударам і отруєннях, при запаморочені. – 14
 - Домедична допомога при утопленні. – 15
 - Домедична допомога при укусах тваринами, отруйними зміями і комахами. – 15
9. Правила поведінки в умовах надзвичайної ситуації під час воєнного стану. – 15

1. Загальні відомості та джерела небезпеки в університеті.

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна – один з найстаріших ВНЗ України, був заснований 29 січня 1805 року з ініціативи видатного громадського діяча, просвітителя та вченого Василя Назаровича Каразіна.

За результатами у міжнародному рейтингу Харківський національний університету імені В.Н. Каразіна має такі позиції:

-511-520 у QS World University Rankings–2022;

-1201+ у The Times Higher Education World;

-1001+ у The impact Rankings–2022.

Харківський національний університету імені В.Н. Каразіна входить до топ–500 кращих вищих навчальних закладів світи.

Підготовка спеціалістів в університеті здійснюється за більш ніж 55 спеціальностями. За 200 років існування університету його закінчили більш ніж 100 тисяч осіб. Біля 50 випускників стали академіками чи членами-кореспондентами. Серед викладачів університету були Лауреати Нобелівської премії І. Мечніков, Л. Ландау, С. Кузнец, видатні науковці О. Ляпунов, М. Остроградський, Д. Рожанський, М. Барабашов, М. Бекетов, Д. Багалеї, А. Потебня, Н. Трінклер, Л. Гіршман, А. і В. Данилевські та інші.

Сьогодні в складі Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна існує 17 факультетів, 12 інститутів, 124 кафедри, які готують фахівців за 115 напрямками підготовки та спеціальностями.

У складі університету працюють 4 науково-дослідні інститути (астрономії, біології, соціально-гуманітарних досліджень, хімії), Центральна наукова бібліотека, до фондів якої входять понад 3,5 млн.книг, Ботанічний сад, Музей історії університету, Музей природи, Музей археології та етнографії. На факультетах, у Центрі міжнародної освіти, Центрі електронного навчання, Центрі довузівської підготовки навчається близько 15 тисяч студентів та слухачів, 400 аспірантів та докторантів. Для заняття спортом та активного відпочинку є всі умови: спорткомплекс «Каразінський», «Унікорт», «Уніфехт», «Уніфут», спортивно-оздоровчий табір «Фігуровка».

У підготовці кадрів та наукових дослідженнях беруть участь 372 доктори наук, професори, понад 1 000 кандидатів наук, доцентів. Серед працівників університету — 20 академіків і членів-кореспондентів НАН України. За роки незалежності науковці університету отримали 25 державних премій у галузі науки і техніки.

В лабораторіях, спортзалах та навчальних кабінетах університету існують деякі джерела небезпеки:

- електроустаткування;
- хімічні речовини 2-4 класу небезпеки;
- іонізуюче та інші види випромінювання;
- частини машин та механізмів, які рухаються та обертаються;

- посудини, що працюють під тиском;
- спортивні прилади і обладнання тощо.

При деяких обставинах вони можуть привести до пошкодження здоров'я.

2. Загальні правила поведінки в університеті. Нещасні випадки під час освітнього процесу.

Для запобігання пошкодження здоров'я в університеті необхідно дотримуватись наступних правил:

- на вході в центральний корпус університету не розкручувати двері, що обертаються;
- заходити тільки в призупинені двері, тримаючись за поручні;
- при великому скупченні людей, для проходу інвалідів та дітей просити начальника – караулу відкривати додаткові двері;
- входити та виходити в різні двері;
- пересуватися між будівлями університету за правилами дорожнього руху;
- в університеті не 'являтися в стані алкогольного та наркотичного сп'яніння. В приміщеннях університету не палити, не вживати алкогольні напої;
- вживання їжі здійснювати в спеціально відведених для цього приміщеннях;
- при пересуванні по сходах не поспішати, йти спокійно, тримаючись рукою за перила, не з'їжджати по перилах;
- на території університету виконувати вимоги знаків і надписів попередження та сигналів безпеки при знаходженні на території університету;
- в навчальних та наукових лабораторіях виконувати тільки ту роботу, яка доручена;
- в приміщеннях університету підтримувати порядок та гігієну;
- про всі порушення правил поведінки в університеті негайно доповідати адміністрації.

В приміщеннях університету **забороняється**:

- вішати верхній одяг та інші особисті речі на обладнання;
- відчиняти вікна, сидати та ставати на підвіконня;
- пересуватися мокрою та слизькою підлогою;
- користуватися електроопалювальними приладами;
- нюхати та коштувати незнайомі рідину і газ;
- при запаху газу вмикати електроустаткування;
- брати в руки речі (пакети, сумки тощо) невідомого походження;
- приносити в приміщення університету піротехнічні вироби, хімічні речовини, ртутні прилади, тварин та комах;
- використовувати балончики з сльозоточивим та нервово-паралітичним газами;
- оставляти без догляду, навіть на короткий час, включені газо та електроприлади;
- входити в приміщення, які визначені знаком радіаційної небезпеки;
- гойдатися на стільцях (перш ніж сісти необхідно перевірити справність стільця або інших предметів).

Під час освітнього процесу можуть траплятися нещасні випадки зі здобувачами освіти, які можуть призвести до тимчасового або стійкого погіршення стану здоров'я чи їх смерті, а саме: травми через нанесення тілесних ушкоджень різного походження, у тому числі нанесених іншою особою, предметами, отруєння, теплові удари, опіки, обмороження, утоплення, ураження електричним струмом, блискавкою та інші ушкодження, отримані внаслідок аварій, пожеж, стихійного лиха (землетруси, зсуви, повені, урагани, інші надзвичайні події), контакту з представниками тваринного та рослинного світу. Такі випадки підлягають розслідуванню.

Розслідуванню підлягають нещасні випадки, що сталися:

- під час проведення навчальних занять (лекцій, практичних, лабораторних занять, інших занять та в перервах між ними) відповідно до навчальних, виробничих і наукових планів та розкладу занять;
- під час прямування на заняття з одного корпусу навчального закладу до іншого пішки чи на транспорті, якщо це визначено навчальними, виробничими і науковими планами та розкладом занять;
- під час проведення позаосвітніх заходів, у святкові та канікулярні дні, якщо ці заходи здійснюються під безпосереднім керівництвом працівника навчального закладу (викладача, куратора групи) або іншої особи, яка призначена наказом (розпорядженням) керівника університету за його згодою;
- під час занять з трудового і професійного навчання, проведення професійних, науково-дослідних робіт, виробничої та навчальної практики, які проводяться відповідно до навчальних планів у навчальних закладах або в структурних підрозділах університету ;
- під час роботи у трудових студентських об'єднаннях (таборах праці та відпочинку);
- під час проведення спортивних змагань, тренувань, оздоровчих заходів, екскурсій, походів, експедицій, організованих університетом у встановленому порядку;
- під час перевезень здобувачів освіти до місця проведення навчання, інших заходів і назад у разі організованого прямування їх на запланований захід на транспорті або пішки;
- унаслідок вживання алкоголю, наркотичних або інших психотропних речовин, а також унаслідок їх дії (асфіксія, інсульт, зупинка серця тощо) за наявності медичного висновку, якщо нещасні випадки сталися під час проведення занять.

Нещасні випадки, що трапилися зі здобувачами освіти, які мешкають у гуртожитках навчальних закладів, і пов'язані з порушенням правил

перебування у гуртожитках, затверджених в установленому порядку, розслідуються і беруться на облік відповідно до [Порядку розслідування та обліку нещасних випадків не виробничого характеру](#).

Повідомлення про нещасний випадок.

1. Про кожний нещасний випадок, що трапився під час освітнього процесу потерпілий або свідок нещасного випадку повинен повідомити безпосереднього керівника (викладача, декана, куратора групи, адміністрацію), який повинен:

- терміново організувати надання домедичної допомоги потерпілому, у разі необхідності його доставку до лікувально-профілактичного закладу;
- повідомити про те, що сталося, керівника університету та відділ охорони праці.
- про нещасний випадок, що стався зі здобувачем освіти через нанесення тілесних ушкоджень внаслідок бійок, скоєння правопорушень під час освітнього процесу, керівник університету (викладач, декан, адміністрація) також інформує правоохоронні органи.

3. Вимоги пожежної безпеки в університеті.

3.1. При виникненні пожежі на території університету необхідно дотримуватися таких правил:

- негайно повідомити в службу пожежної безпеки університету за номером 54-11, а за його межами за телефоном 101, та повідомити адміністрацію;
- негайно зачинити двері та вікна приміщення, в якому сталася пожежа для запобігання поширення вогню і доступу повітря в приміщення;
- до початку гасіння знеструмити електроустаткування;
- до прибуття пожежної охорони приступити до гасіння вогнища, різними засобами пожежогасіння.

Електроустаткування та хімічні рідини не гасити водою. У разі невдалого гасіння негайно залишити приміщення й очікувати на допомогу;

- евакуювати людей з суміжних приміщень;
- покидати будівлю, де сталася пожежа, необхідно незадимленими сходами і коридорами;
- забороняється користуватись ліфтами;
- якщо спалахнув одяг, волосся, не бігти, закрити палаючий одяг або волосся щільною тканиною, ковдрою тощо, або залити водою.

Треба дотримуватись вимог Правил пожежної безпеки в навчальних закладах та у разі виникнення загоряння, негайно покинути приміщення згідно з планом евакуації.

4. Радіаційна безпека, дії у разі надзвичайних ситуацій природного і техногенного характеру.

Наслідками виникнення надзвичайних ситуацій можуть бути: радіаційне ураження персоналу, радіоактивне забруднення території, приміщень навчальних корпусів; хімічне зараження сильнодіючими отруйними речовинами повітря; біологічне зараження; виникнення пожеж в приміщеннях; зруйнування (значне пошкодження) будівель внаслідок стихійного лиха.

Джерелами небезпечних і шкідливих чинників можуть бути: нерегламентовані режими роботи технологічного обладнання, транспортні засоби, вантажопідіймальне устаткування, механізми, обладнання, деталі та вироби, що рухаються; устаткування, що працює під тиском; електромережі, електрифіковане устаткування та інструменти; інженерні комунікації; роботи що призводять до психофізіологічних перевантажень; токсичні речовини; помилкові дії працівників; аварії та надзвичайні ситуації техногенного характеру; надзвичайні ситуації природного характеру.

4.1. Дії та правила поведінки при аваріях з викидом (розливом) радіоактивних речовин.

При оголошенні сигналу “РАДІАЦІЙНЕ ЗАРАЖЕННЯ”:

- привести у готовність засоби індивідуального захисту і тримати їх постійно при собі;
- діяти за рекомендаціями штабу цивільного захисту.

Не панікуйте, слухайте повідомлення. Попередьте сокурсників. Підготуйтеся до можливої евакуації. Перед виходом з приміщення від'єднайте всі споживачі електричного струму від електромережі.

На випадок виникнення надзвичайної ситуації, пов'язаної із загрозою або початком забруднення повітря радіоактивною речовиною здобувачі освіти та працівники університету підлягають укриттю в підвальних приміщеннях навчальних корпусів та станціях метро «Держпром» і «Університет».

Якщо за умовами радіаційної обстановки подальше перебування людей у споруді (на вулиці) небезпечно, тоді проводиться евакуація населення. Слідкуйте за повідомленнями управління з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту населення області.

5. Цивільний захист.

Оповіщення про загрозу або виникнення надзвичайних ситуацій.

Головний спосіб оповіщення персоналу про загрозу або виникнення надзвичайних ситуацій – це передача повідомлення по телефону, через гучномовці, а також через місцеві радіомовні станції і телебачення. Для притягнення уваги в екстремальних ситуаціях перед передачею інформації включаються сирени, а також інші сигнальні засоби (гудки підприємств, транспорту).

Запам'ятайте! Сирени і переривисті гудки інших сигнальних засобів означають сигнал цивільного захисту “УВАГА ВСІМ!”. Почувши такий сигнал, негайно треба включити гучномовець, радіоприймач або телевізор і слухати повідомлення штабу ЦЗ з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту населення міста.

6. Безпека дорожнього руху. Правила поведінки на вулиці

Необхідно дотримуватись наступних правил:

- на вулиці пересуватися тротуарами;
- обходити металеві кришки люків;
- триматися подалі від будинків – ближче до середини тротуару з метою запобігання травмування речами, що можуть викидатися з вікон та талими бурульками;
- в ожеледицю одягайте зручно, неслизьке взуття, при пересуванні не тримайте руки в кишенях.

Ступаючи обмерзлими сходами, триматися за поручні;

- переходити вулицю тільки на зелений сигнал світлофора, а на переході, якщо нема світлофора подивитися ліворуч, якщо транспорту нема – треба рухатись вперед до півдороги, зупинитись, подивитись праворуч, переконатися в тому, що відсутній транспортний засіб, продовжити рух до тротуару;
- користуватися підземним переходом, якщо він є;
- не ходити поряд із проїжджою частиною;
- пішоходи, які не встигли закінчити перехід, повинні перебувати на островцях безпеки або на лінії, що розділяє транспортні потоки протилежних напрямків, і можуть продовжувати перехід тільки коли переконуються в безпеці подальшого руху.

7. Заходи щодо попередження побутового травматизму.

З метою уникнення нещасних випадків у побуті необхідно дотримуватись наступних правил:

7.1. Вимоги безпеки під час експлуатації електроустаткування.

Для запобігання пожежі та враження електрострумом при експлуатації електропобутових приладів та електромереж слід дотримуватись правил електробезпеки:

- не торкатися мокрими руками до електроустаткування та не витирати його мокрими ганчірками;
- не торкатися одночасно діючого електроустаткування та металевих конструкцій, що заземлені(труби водопроводу, опалювання і тощо);
- не можна користуватися несправними вимикачами, розетками, електричними приладами з пошкодженими проводами й пошкодженою ізоляцією;
- не можна з'єднувати проводи скручуванням, зав'язувати їх у вузли;
- не можна допускати зіткнення електричних проводів із телефонними та радіотрансляційними проводами, радіо й телеантенами, гілками дерев.

Категорично забороняється:

- висмикувати вилку з розетки за шнур;
- обмотувати шнур навколо прасок, фенів і подібних приладів;

- накривати та залишати без нагляду ввімкнені освітлюючі електроприлади;
- користуватися саморобними електроприладами;
- використовувати електроприлади у ванні з водою.

У разі пошкодження ізоляції, несправності електроприладу, наявності обірваних електродротів звертатися до фахівця (електромонтера).

7.2. Правила поведінки при пересуванні на транспорті та на залізниці.

7.2.1. Щоб знизити ризик травмування залізничним транспортом, дотримуйтесь таких правил:

- не відчиняти зовнішні двері;
- не стояти на підніжці;
- не виглядати з вікон, особливо в сторону колії зустрічного руху;
- не перевозити вибухових та легкозаймистих речовин;
- не зривати без необхідності стоп-кран;
- не залишати на столі у вагоні скляний посуд, гострі предмети – вони можуть нанести вам поранення при різкому екстремому гальмуванні;
- ні за яких обставин не залишати своє місце до повної зупинки потяга;
- рухаючись вздовж полотна залізної колії, не підходити ближче 5м до неї;
- переходити залізничну колію тільки в установлених місцях;
- перед переходом через залізничні колії по спеціальному настилу спочатку треба упевнитися у відсутності потяга, який рухається; при наближенні потяга його треба пропустити та, упевнившись у відсутності потяга на сусідніх коліях, продовжувати свій рух;
- при переході через колії не підлазити під вагони та не перелазити через автозчеплення;
- при очікуванні потяга не влаштовувати на платформі рухові ігри, не бігати по перону уздовж потяга, який рухається, робити посадку та висадку з вагона при його зупинці.
- не переходити і не перебігати через залізничні колії перед поїздом, що наближається, якщо до нього залишилося менше ніж 400 м;
- не переходити колію одразу після проходу поїзда, не впевнившись, що по сусідніх коліях не пересувається рухомий склад;
- не пролізати під закритим шлагбаумом на залізничному переїзді, а також не виходити на переїзд, коли шлагбаум починає закриватися;
- на електрифікованих лініях не підніматися на опори, а також не торкатись до металевих проводів заземлення, які ідуть від опори до рейки;
- не підніматися на дахи поїздів, локомотивів та вагонів, а також на конструкції мостів, освітлюваних вишок тощо.

7.2.2. Правила безпеки в громадському транспорті:

- не притулятися до дверей, по можливості;
- уникати поїздки на сходах;
- не засинати під час руху;

- держатися за поручні оскільки можливо одержати травму при різкому гальмуванні або маневрі.

7.3. Правила безпеки на відпочинку.

7.3.1. Правила безпечної поведінки на воді.

Нещасні випадки найчастіше трапляються при порушенні заходів безпеки на воді.

При купанні треба дотримуватись найпростіших правил, ось найважливіші з них:

- кращий час для купання вранці або ввечері, коли сонце гріє, але немає небезпеки перегрівання.

Температура води повинна бути не нижче +17-+19 °С, у більш холодній перебувати небезпечно;

- перебувати у воді потрібно не більше 20 хвилин, причому цей час повинен збільшуватися поступово, починаючи з 3-5 хвилин;
- не входити, не пірнати у воду після тривалого перебування на сонці;
- не входити у воду в стані алкогольного сп'яніння;
- купатися належить тільки на обладнаних пляжах. У воду заходьте обережно. Ніколи не пірнати в незнайомих місцях, спеціально не обладнаних;
- не запливати за буї;
- якщо вас захопило течією, не намагатися з нею боротися.

Треба пливати вниз за течією, поступово, під невеличким кутом, наближаючись до берега;

- не розгублюйтеся, навіть якщо ви потрапили у вир.

Необхідно набрати побільше повітря в легені, зануритися у воду і, зробивши сильний ривок убік, спливати;

- у водоймах із великою кількістю водоростей намагатися плисти поблизу самої поверхні води;
 - **забороняється** плавати на надувних матрацах, автомобільних камерах і надувних іграшках;
 - не допускати пустощів на воді: не слід, зокрема, підпливати під тих, хто купається, хапати їх за ноги, «топити», подавати помилкові сигнали про допомогу та ін.
- купання не повинне проходити на самоті ;
- не наближатися до суден, човнів і катерів, які пропливають поблизу вас;
 - у разі виявлення потопуючого негайно потрібно викликати рятувальників;
 - взимку на водоймі не ступайте на кригу.

Порушення цих правил є головною причиною загибелі людей на воді.

7.3.2. Правила безпечної поведінки при мандрівці до лісу:

- перед мандрівкою до лісу треба повідомити близьких;
- у ліс треба ходити групою;

- для мандрівки підберіть зручний одяг та взуття, візьміть з собою питну воду, засоби мобільного зв'язку;
- не потрібно углиблятися у глибину лісу, при пересуванні по лісу треба ставити мітки;
- ніколи не залишати вогнище без догляду;
- не ховатися під високими деревами та не залишатися на відкритій галявині під час зливи з блискавкою, бо блискавка вдаряє у найвище місце;
- ніколи не пийте воду з річок та озер, не вживайте лісові ягоди та гриби, запобігайте отруєння.

7.3.3 Правила безпеки при спортивних іграх:

- під час проведення ігор треба користуватися спеціальним спортивним одягом та спортивним взуттям, яке відповідає окремим видам спорту.

Проводити ігри без спортивного одягу і спортивного взуття не дозволяється:

- поступово давати навантаження на м'язи з метою запобігання травми зму;
- під час ігор треба виконувати вказівки тренера або судді, дотримуватись встановлених правил;
- на спортивних спорудах слід мати аптечку(на відкритих спортивних майданчиках – переносну аптечку) з набором медикаментів,перев'язувальних засобів.

Жваві ігри треба проводити на спортивних майданчиках, які повинні відповідати таким вимогам:

- майданчики не повинні бути огорожені канавами, дерев'яними або цегляними бровками;
- не менше ніж на 2 м від майданчика не повинно бути дерев, стовпів, парканів та інших предметів, що можуть спричинити травму;
- поверхня має бути рівна і не слизька.

Вимоги до спортивного інвентарю і обладнання:

- усі спортивні прилади й обладнання, які використовуються під час проведення ігор, повинні бути справними і надійно закріпленими;
- не дозволяється залишати без нагляду спортивний інвентар.

У разі травмування, перегрівів, обмороження, укусів тварин та комах та інші, надати домедичну допомоги потерпілим при нещасних випадках та негайно викликати швидку медичну допомогу.

7.3.4. Дії та правила поведінки під час грози.

Під час ударів блискавки не підходити близько до електропроводки, не стояти поруч з вікном, вимкнути електроприлади та мобільний телефон. У лісі не стояти біля високих дерев особливо сосен і тополь. Не перебувати в водоймі або на його березі, зійти з піднесеного місця в низину. Перебуваючи в автомобілі, не покидати його, закрити вікна і опустити антену радіоприймача.

7.3.5. Правила поведінки під час карантину.

Відповідно до рекомендацій МОЗ і ВООЗ, під час освітнього процесу в закладах необхідно дотримуватись принципів соціального дистанціювання і правил гігієни, використовувати засоби індивідуального захисту та уникати масових скупчень.

З метою попередження захворювання на COVID-19 та розповсюдження коронавірусної хвороби необхідно дотримуватися наступних правил поведінки в умовах карантину:

У разі погіршення стану здоров'я з ознаками респіраторної інфекції - нежить, сухий кашель, температура вище 37, 2 С.

- повідомити працівників деканату або коменданта гуртожитку, використовуючи різні засоби зв'язку.

- самоізолюватись у разі виникнення симптомів респіраторних захворювань, звернутися до лікувального закладу, обмежити контакт з оточуючими людьми.

- обмежити контакти на близькій відстані, обійми, поцілунки в щоку, потискання рук, плескання по плечу і тримання за лікоть.

- обмежити перебування в місцях великого скупчення людей - клубах, кінотеатрах, торгово-розважальних центрах, тощо.

- в громадських місцях та на території університету перебувати у захисній масці або респіраторі.

- утримуватись від контактів з особами, що мають симптоми респіраторних захворювань - кашель, лихоманка, ломота в тілі тощо.

- мати при собі дезінфекційні засоби, проводити дезінфекцію поверхонь з якими контактуєте, (столи, стільці, ручки дверей, кнопки ліфтів, роздягальні, клавіатуру, телефони тощо) кожні 3-4 години, повторювати процедуру у будь-який час при забрудненні.

- регулярно мити руки з рідким милом або обробляти їх спиртовмісними антисептиками не рідше ніж раз на 2 години, та після відвідування громадських місць, використання туалету, прибирання тощо;

- здійснювати регулярне провітрювання приміщення, не рідше одного разу кожні 2 години.

8. Надання домедичної допомоги потерпілим при нещасних випадках.

Надання домедичної допомоги потерпілим при нещасних випадках слід виконувати в залежності від ситуації, що трапилась:

Домедична допомога при ураженні електричним струмом.

Звільнити потерпілого від дії електричного струму. Якщо у потерпілого будуть відсутня свідомість, дихання, пульс, шкіряний покрив синюшний, а зіниці широкі, можна вважати, що він знаходиться в стані клінічної смерті і негайно приступити до оживлення організму за допомогою штучного дихання за засобом «з рота в рот» або «з рота в ніс» і зовнішнього масажу серця. Не слід роздягати потерпілого втрачаючи дорогоцінні секунди. Ці заходи виконуються до прибуття лікаря.

Домедична допомога при пораненнях.

При пораненні забороняється промивати рану водою, або будь-якою лікарською речовиною, засипати порошком, змазувати мазями.

Забороняється прибирати з рани пісок, землю, каміння тощо. Потрібно обережно зняти бруд навколо рани, очищаючи шкіру від її країв назовні, очищену дільницю навколо рани змастити настоянкою йоду. Чистими руками на рану слід накласти пов'язку з стерильного індивідуального пакету.

При незначних порізах рану обробляють йодною настоянкою і накладають марлеву пов'язку, яка захищає організм від мікробів і сприяє швидкому зсіданні к рові.

Домедична допомога при кровотечі.

Види кровотечі: капілярна, венозна, артеріальна.

Зупинка кровотечі пов'язкою:

підняти ранену кінцівку, закрити рану перев'язувальним матеріалом, складеним в жмуточок і придавити зверху, не торкаючись пальцями рани в такому положенні не відпускати пальців 4-5 хвилин. Після того поверх накладеного матеріалу покласти ще одну подушечку і забинтувати поранене місце з невеликим натиском.

При сильній кровотечі потрібно накласти джгут з вказівкою точного часу його накладання.

При кровотечах внутрішніх органів до приходу лікаря створити потерпіло-му спокій.

Зупинка кровотечі пальцями.

Швидко зупинити кровотечу можна притиснувши пальцями судину, що кровоточить підлеглу до кістки вище рани.

Домедична допомога при опіках.

Опіки бувають термічні, електричні, хімічні.

При термічних і електричних опіках першого і другого ступеня необхідно накласти на опалену частину шкіри стерильну пов'язку. Одяг і взуття з опаленого місця не можна зривати, а необхідно розрізати ножицями і обережно зняти. На прилипнуті шматки одягу до опаленого тіла слід накласти стерильну пов'язку поверх нього. При опіках очей слід робити холодні примочки з розчину борної кислоти.

У разі хімічних опіків уражену ділянку шкіри треба промити великою кількістю прохолодної води протягом 15-20 хв., забороняється обробляти обпечені

місця ватним тампоном, потім промивають розчином питної соди з масовою часткою гідроген карбонату натрію 2% (при потраплянні кислоти) або розчином оцтової або лимонної кислоти з масовими частками по речовинам 1- 2% (при потраплянні лугу), ополіскують водою і накладають марлеву пов'язку з риванолом або фурациліном.

Домедична допомога при опіках очей.

При потраплянні в око кислоти найкраще відразу промити його чистою прото-чною водою, а потім накласти ватний тампон, змочений розчином гідроген - карбонату натрію з масовою часткою 3%.

Промивати очі при потраплянні лугу слід водою, а після цього - розчином боратної кислоти з масовою часткою 2% (1 чайна ложка боратної кислоти на склянку води). Після заключного ополіскування очей чистою водою під повіки вводять 2-3 краплі альбуциду з масовою часткою розчиненої речовини 30%.

Промивати очі після опіку необхідно ретельно протягом 20-30 хвилин, а потім обов'язково звернутися до лікаря.

Домедична допомога при обморожуванні.

Потерпілого треба негайно зігріти, особливо обморожені частини тіла: обморожену кінцівку помістити в теплу ванну. Після ванни пошкоджені частини треба висушити, закрити стерильною пов'язкою і тепло укрити. Обморожені частини тіла забороняється розтирати снігом.

Домедична допомога при переломах, звихненнях, ударах, розтягування зв'язок.

Найголовнішим моментом з надання домедичної допомоги є іммобілізація (створення покою) пошкодженої кінцівки.

Для іммобілізації використовуються готові шини, а також палка, дошка, лінійка тощо.

До місця травми необхідно прикладати "холод".

При пошкодженні голови потерпілого покласти на спину, на голову накласти тугу пов'язку, покласти холод, забезпечити повний спокій.

При пошкодженні хребта обережно, не піднімаючи потерпілого, підсунути під його спину широку дошку, двері зняті з петель.

Домедична допомога при запамороченні, тепловому та сонячному ударах і отруєннях.

При запамороченні: потерпілого слід покласти, опустивши голову декілька нижче тулубу. Необхідно розстебнути одяг потерпілого, що стискає дихання, забезпечити прилив свіжого повітря, дати йому випити холодної води, давати нюхати нашатирний спирт, класти на голову холодні примочки не слід.

При тепловому і сонячному ударі: потерпілого вивести або винести з жаркого приміщення або усунути з сонця в тінь. Його слід покласти так, щоб голова була

вище тулубу, розтягнути одяг, що стискає дихання, покласти на голову холод, давати нюхати нашатирний спирт.

При отруєннях газами (угарним, ацетиленом, природним), парами бензину тощо негайно вивести або винести потерпілого з отруєної зони, розстебнути одяг, що стискає дихання, забезпечити приплив свіжого повітря, покласти його, підняти ноги, нюхати нашатирний спирт.

Домедична допомога при утопленні.

Допомога потерпілому надається відразу ж після того, як його витягли з води, необхідно робити штучне дихання і зовнішній масаж серця до передачі потерпілого медичному персоналу.

Домедична допомога при укусах тваринами, отруйними зміями і комахами.

При укусах тваринами, отруйними зміями і комахами потерпілому слід дати велику кількість пиття (краще гарячого чаю).

Місце укусу (руку, ногу) необхідно залишити у спокої і доставити потерпілого в лікувальний заклад. При укусі твариною необхідно шкіру навколо рани змастити настоякою йоду і накласти стерильну пов'язку. У лікарняній установі потерпілому провести курс щеплення проти шаленості.

9. Правила поведінки в умовах надзвичайної ситуації під час воєнного стану.

9.1. Дії в зоні бойових дій або в надзвичайній ситуації

- зберігайте особистий спокій, не реагувати на провокації;
- не сповіщати про свої майбутні дії і плани малознайомим людям, а також знайомим з ненадійною репутацією.
- завжди мати при собі документ (паспорт), що засвідчує особу, відомості про групу крові свою та близьких родичів, можливі проблеми зі здоров'ям (алергію на медичні препарати тощо);
- знати місце розташування захисних споруд цивільної оборони на роботі, у місцях частого відвідування (дорога до роботи, медичні заклади тощо).

Без необхідності намагатися як найменше знаходитись поза місцем проживання, роботи та у малознайомих місцях;

- намагатися якнайменше перебувати поза житлом і роботою, зменшити кількість поїздок без важливої причини, уникати місць скупчення людей.

- при виході із приміщень університету, пересуванні сходами або до укриття дотримуватись правила правої руки (як при русі автомобільного транспорту) з метою уникнення тисняви. Пропускати вперед та надавати допомогу жінкам, дітям, літнім людям та інвалідам, що значно скоротить терміни зайняття укриття;

- уникати місць скупчення людей;
- у разі отримання будь-якої інформації від органів державної влади про можливу небезпеку або заходи щодо підвищення безпеки передати її іншим людям;
- надавати допомогу іншим людям у разі їх поранення. Визвати швидку допомогу, представників ДСНС України, органів правопорядку, за необхідності – військових;
- у разі, якщо ви стали свідком поранення або смерті людей, протиправних до них дій (арешт, викрадення побиття тощо), слід постаратися з'ясувати та зберегти якнайбільше інформації про них та обставини події для надання допомоги, пошуку, встановлення особи тощо.

Не вступати у суперечки з незнайомими людьми, щоб уникнути можливих провокацій.

Зберігати спокій і концентрацію уваги.

9.2. Порядок дій працівників університету при оповіщенні (повітряна тривога) про загрозу виникнення надзвичайної ситуації воєнного характеру

Якщо почули сигнал оповіщення (сирени), перебуваючи на робочому місці та звуки гучномовця в університеті, що тривають протягом кількох хвилин, це означає попереджувальний сигнал «УВАГА ВСІМ!!!».

Сигнал сирени говорить про надходження інформації з офіційних каналів державних органів влади про можливу небезпеку:

- По можливості передати її іншим людям, колегам;
- Вимкнути у разі необхідності струмоприймачі;
- Швидко, без паніки пройти до укриття (підвальне приміщення)

УКРИТТЯ в університеті:

<i>майдан Свободи, 4</i>	коридор підвального приміщення та приміщення «Єрмілов центру»
<i>майдан Свободи, 6</i>	приміщення гардеробної та холу Культурного центру
<i>вул. Трінклера, 8 (музей природи)</i>	підвальне приміщення.

Ні в якому разі не можна після сигналу «Повітряна тривога» залишатися в будинку особливо на верхніх поверхах.

У хвилини небезпеки кожному необхідно мобілізувати себе, бути зосередженим та уважним, діяти максимально швидко, зберігати особистий спокій, не реагувати на провокації.

При виході із приміщень, пересуванні сходами університету, дотримуватись правила правої руки (як при русі автомобільного транспорту) з метою уникнення тисняви.

У разі якщо небезпека застала в коридорі під час спуску до укриття:

– знайти задалегідь внутрішнє приміщення, чим більше бетону, тим краще (знайти несучі стіни), сісти (лягти) на підлогу, притиснутися до основної бетонної стіни, прикрити голову руками.

Перебуваючи на вулиці, в дорозі швидко, без паніки пройти до захисної споруди (споруди подвійного призначення як **метрополітен** або підземний паркінг, сховище, протирадіаційне укриття, найпростіше укриття або підвальне приміщення) зайняти місце у захисній споруді.

Уникати місць скупчення людей.

Завжди мати при собі документ (паспорт) що засвідчує особу, відомості про групу крові своєї та близьких родичів, можливі проблеми зі здоров'ям (алергію на медичні препарати тощо).

Знати місце розташування захисних споруд цивільного захисту поблизу місця проживання, роботи, місцях частого відвідування (магазини, базар, дорога до роботи, медичні заклади тощо). Без необхідності старатися як найменше знаходитись поза місцем проживання, роботи та малознайомих місцях.

У разі відсутності пристосованих сховищ, для укриття використовувати нерівності рельєфу (канави, окопи, заглиблення від вибухів тощо).

Перебуваючи у громадському місці, потрібно вислухати вказівки адміністрації громадського місця та діяти відповідно до них (йти в зазначені сховища або укриття).

У разі раптового обстрілу та відсутності поблизу сховищ лягти на землю головою в бік, протилежний до вибухів, і прикрити голову руками або речами.

Якщо поряд з вами поранено людину, надати домедичну допомогу й викликати швидку – за телефоном **103**, представників ДСНС – за телефоном **112**, органів правопорядку – за телефоном **102**, за необхідності — військових. Не намагатися надати допомогу пораненим, доки не завершився обстріл.

У разі, якщо ви стали свідком поранення або смерті людей, протиправних до них дій (арешт, викрадення, побиття тощо) постаратися з'ясувати та зберегти як найбільше інформації про них та обставини події для надання допомоги, пошуку, встановлення особи тощо. Необхідно пам'ятати, що Ви самі або близькі Вам люди, також можуть опинитись у скрутному становищі і будуть потребувати допомоги.

Якщо ви стали свідком поранення або смерті людей, а також протиправних дій, наприклад арешту, викрадення, побиття, повідомити Національній поліції за телефоном **102**.

Яких дій уникати:

- наближатися до вікон, якщо почули постріли;
- спостерігати, перебігати під обстрілом;
- підбирати покинуту зброю і боєприпаси;
- торкатися вибухонебезпечних і підозрілих предметів, намагатися розібрати їх чи перенести в інше місце. Натомість негайно повідомити про їхнє розташування територіальним органам ДСНС і Національній поліції за телефоном 101 та 102.

Завжди мати при собі документ (паспорт) що засвідчує особу, відомості про групу крові своєї та близьких родичів, можливі проблеми зі здоров'ям (алергію на медичні препарати тощо).

ПРАВИЛА ПОВЕДІНКИ ПІД ЧАС АРТОБСТРІЛУ І БОМБАРДУВАННЯ

ПРАВИЛА ПОВЕДІНКИ НА ВУЛИЦІ

Якщо ви почули свист снаряду (він більше схожий на шелест), а через 2-3 секунди – вибух, відразу падайте на землю. Не панікуйте

Однак наступний снаряд пролетить ближче до вас, а тому замість самозаспокоєння швидко і уважно озирніться навколо: де можна більш надійно сховатися.

Якщо є якийсь виступ (навіть тротуар – то поруч з ним), канава, будь-яке заглиблення у землі – скористайтеся цим природним захистом. Якщо є якась бетонна конструкція – ляжте поруч з нею. Лягати потрібно для того, щоб знизити шанс попадання осколків.

9.3. Правила поведінки на випадок обстрілу (бомбардування) під час слідування на роботу/з роботи

На вулиці

- Якщо ви почули свист снаряду (він більше схожий на шелест), а через 2-3 секунди – вибух, відразу падайте на землю.
- Якщо є якийсь виступ (навіть тротуар – то поруч з ним), канава, будь-яке заглиблення у землі – скористайтеся цим природним захистом. Якщо є якась бетонна конструкція – ляжте поруч з нею.
- Лежати потрібно для того, щоб знизити шанс попадання осколків. Усе це не допоможе при прямому попаданні, але знизить ризик осколочних поранень.

9.4. Правила поведінки на випадок обстрілу (бомбардування) у транспорті

- Якщо перші вибухи застали вас в дорозі на власному авто – не розраховуйте, що на авто ви можете швидко втекти від обстрілу: ви не можете знати в який бік перенесеться вогонь, і чи не почнеться подальший обстріл, скажімо, з мінометів. До того ж, бензобак вашого авто додає ризику обгоріти. Тому, негайно залишайте машину і швидше шукайте укриття.
- У випадку, якщо обстріл застав вас у маршрутці, тролейбусі, трамваї – варто негайно залишити транспорт, відбігти від дороги у напрямку «від будинків та споруд» й лягти на землю. Огляньтеся і очима пошукайте більш надійне укриття. Перебігати варто короткими перебіжками відразу після наступного вибуху. Не поруч з машиною (автобусом, тролейбусом, тощо). Якщо будуть бити, то спочатку по машині, потрапить у неї, вона вибухне разом з людиною. Потрібно вилізти, краще з протилежного від обстрілу боку, і відповзти подалі, потім лягти.

9.5. Дії під час обстрілу стрілецькою зброєю

Під час стрілянини найкраще сховатися в укритті або застосувати «Правило двох стін». Якщо це неможливо, варто лягти, прикрившись предметами, які здатні захистити від уламків і куль.

Якщо ви потрапили під стрілянину на відкритому місці, краще впасти на землю та закрити голову руками. Ефективним захистом буде будь-який виступ, навіть тротуар, заглиблення в землі або канава. Не ховатися за автомобілями або кіосками, які часто стають мішенями.

Згрупуватися, лягти в позу ембріона. Розвернутися ногами у бік стрілянини, прикривши голову руками та відкривши рот, щоб близький вибух не завдав шкоди барабанним перетинкам. Чекати, доки стрілянина не вщухне, а пострілів не буде протягом принаймні п'яти хвилин.

9.6. Дії під час артобстрілів

Під час артилерійського, мінометного обстрілу або авіаційного нальоту не залишатися в під арками й на сходових клітках.

Небезпечно ховатися під стінами будинків із легких конструкцій. Такі об'єкти неміцні, можна опинитися під завалом або травмуватися.

Якщо вогонь артилерії, мінометний обстріл, авіаційне бомбардування застали вас на шляху, негайно лягайте на землю, де є виступ або хоча б у невелике заглиблення. Захист можуть надати бетонні конструкції, окрім тих, які можуть обвалитися або загорітися, траншеї, неглибокі підземні колодязі, широкі труби водостоку й канави.

Закривати долонями вуха та відкривати рот, щоб врятуватися від контузії чи від баротравми.

Не приступати до розбору завалів самостійно, чекайте фахівців з розмінування і представників аварійно-рятувальної служби.

9.7. Дії під час артилерійських обстрілів системами залпового вогню

Снаряд (ракету) можна помітити й зреагувати, залп реактивної установки чутно.

Після сигналу спостерігача є декілька секунд для того, щоб сховатись в укритті.

Вибирати місце в кутку між несучими стінами та недалеко від вікон і дверей, щоб миттєво покинути будинок у випадку потрапляння снаряду.

Не виходити з укриття, не почекавши хоча б 10 хвилин після завершення обстрілу, адже після залпу зазвичай ведеться уточнення результатів стрільби й коригування вогню або зміна позиції.

НЕ РЕКОМЕНДУЄТЬСЯ:

- - підходити до вікон, якщо почуєте постріли;
- - спостерігати за ходом бойових дій;
- - стояти чи перебігати під обстрілом;
- - конфліктувати з озброєними людьми;
- - носити армійську форму або камуфляжний одяг;
- - демонструвати зброю або предмети, схожі на них;
- - підбирати покинуті зброю та боєприпаси.

9.8. Правила поведінки при виявленні вибухонебезпечного (невідомого) предмету:

- Якщо ви виявили вибухонебезпечний, чи просто підозрілий предмет а також хімічні речовини у вигляді аерозолю, пилу, у крапельно-рідинній формі з неприємним запахом: – негайно повідомте місцеві органи влади та за телефонами **101** та **102**. Навіть якщо ви не впевнені,

що цей предмет небезпечний – краще перестраховатися. Адже запобігти краще, ніж ліквідувати наслідки. Окрім того, треба дочекатися приїзду спеціальних служб, щоб точно вказати місце та обставини виявлення.

- Ні в якому разі не підходьте до знахідки, це може бути вкрай небезпечно. Оптимально безпечна відстань – близько 500 м. Також необхідно окреслити місце знахідки за допомогою мотузки або стрічки. Проте неможна вбивати у землю кілки, адже поблизу цього місця можуть ще знаходитися боєприпаси.
- Одразу припиніть будь-які роботи в районі небезпечного предмета. Удар лопати, грабелів, каміння чи просто поштовх може призвести до вибуху.
- В жодному разі не пересувайте, не розбирайте, та не нагрівайте небезпечну знахідку.
- Не допускайте сторонніх осіб до небезпечного предмета доки не прибули фахівці;
- Категорично забороняється самостійно знешкоджувати вибухонебезпечні предмети. Це можуть робити тільки спеціально підготовлені фахівці.

У разі якщо потрапила отруйна речовина, намагатися її видалити (якщо вони потрапили на шкіру, одяг, взуття), вологою серветкою, папером або іншими підручними засобами; провести часткову обробку відкритих частин тіла водою, бажано з милом, прополоскати рот, гортань, ніс, очі;

Звернутися до лікарні, якщо є ознаки ураження.

Якщо вибухонебезпечний предмет виявлено в приміщенні, слід евакуюватися, по можливості відкрити всі вікна й двері для розосередження ударної хвилі, вимкнути мобільні телефони, радіозв'язок, інакше може спрацювати система управління вибухом.

Якщо лиха не вдалося оминати і стався вибух, дуже важливо не втратити контроль та не піддаватися паніці:

- спробуйте заспокоїтися та уточнити ситуацію;
- переконайтеся в тому, що ви не отримали значних травм;
- заспокойтеся і уважно озирніться навколо, зверніть увагу чи не існує загрози подальших обвалів і вибухів, чи не потрібна комусь ваша допомога;
- ні в якому разі не користуйтеся відкритим вогнем;
- якщо є можливість спокійно вийдіть з місця події;
- якщо немає можливості покинути місце події, до прибуття рятувальників обробіть рани;
- зі зруйнованого приміщення слід виходити обережно, не торкаючись пошкоджених конструкцій та дротів;
- при задимленні обов'язково захистить органи дихання змоченою

хусткою, шматком тканини чи рушником;
– по можливості та наявності необхідних знань і навичок надайте домедичну допомогу постраждалим;
– дочекайтеся прибуття представників аварійно-рятувальних служб та в подальшому дійте за їх вказівками;
– якщо ви опинилися в завалі – періодично подавайте звукові сигнали; пам'ятайте, що при низькій активності людина може протриматися без води п'ять діб; виконуйте всі розпорядження рятувальників;
Якщо ви опинилися під завалами:
– постарайтеся очистити простір біля обличчя та грудей;
– розслабте м'язи і заспокойте дихання;
– постарайтеся повідомити про себе, використовуючи засоби зв'язку, або привертайте увагу галасом, наприклад, стуком;
– не кричіть, якщо ви в «повітряному мішку», економите повітря – до зруйнованої будівлі обов'язково прибуде бригада ДСНС і вас почують;
– не приймайте рішення самотійно евакуюватися в разі сильного завалу.

9.9. ПРИ ВИЯВЛЕННІ ВИБУХОНЕБЕЗПЕЧНИХ ПРЕДМЕТІВ ЗАБОРОНЯЄТЬСЯ:

- перекладати, перекочувати з місця на місце;
- збирати і зберігати, нагрівати і ударяти;
- намагатися розряджати і розбирати;
- виготовляти різні предмети;
- використовувати заряди для розведення вогню і освітлення;
- приносити в приміщення, закопувати в землю, кидати в колодязь чи річку.

Виявивши вибухонебезпечні предмети, вживайте заходів з їх означення, огороження і охорони знайдених предметів на місці виявлення. Негайно повідомте про це територіальні органи ДСНС та МВС за телефоном «101» та «102».

9.10. Дії при ураженні небезпечними хімічними речовинами

Отримавши інформацію про викид в атмосферу небезпечних хімічних речовин і небезпеку хімічного зараження:

1. Надягти засоби індивідуального захисту органів дихання, найпростіші засоби захисту шкіри (плащі, накидки) і покинути район аварії.
2. Якщо відсутні ЗІЗ і вийти з району аварії неможливо:
 - залишатися в приміщенні, включити гучномовець міського радіомовлення (радіоприймач), телевізор мережі кабельного телебачення;
 - чекати повідомлення відділу з мобілізаційної роботи, з питань НС;
 - щільно закрити вікна й двері, димоходи, вентиляційні отвори, люки;

- вхідні двері завісити шторою, використовуючи ковдри й будь-які щільні тканини;
- заклеїти щілини у вікнах і стики рам плівкою, лейкопластирем або папером.

Запам'ятайте! Надійна герметизація приміщення виключає проникнення небезпечних хімічних речовин. Залишаючи приміщення, відключити джерела електроенергії, взяти із собою документи, необхідні речі, надіти протигаз або ватно-марлеву пов'язку, накидку або плащ, гумові чоботи.

Першочергові дії в зоні хімічного ураження

🏠 В приміщенні:

- ➔ Підніміться на найвищий поверх та знайдіть кімнату з якомога меншою кількістю вікон та дверей.
- ➔ Закрийте вікна, двері, вентиляційні отвори та все інше, що допомагає потрапляти повітря в приміщення ззовні.
- ➔ Не їжте і не пийте нічого, що могло зазнати впливу хімічних речовин.
- ➔ Увімкніть новини та дочекайтесь повідомлення, коли вихід на вулицю стане безпечним.

Першочергові дії в зоні хімічного ураження

🌳 Надворі:

- ➔ Залиште територію ураження.
- ➔ Намагайтесь рухатись швидко, але не бігти.
- ➔ Дихайте повільно, щоб вдихати якнайменше отрути.
- ➔ Знайдіть укриття поблизу. Якщо це можливо, повертайтеся у своє помешкання.

🚗 В автомобілі:

- ➔ З'їжджайте на узбіччя, не заважайте руху аварійних автомобілів.
- ➔ Вимкніть двигун і закрийте всі вентиляційні отвори, які втягують зовнішнє повітря, включаючи вентиляційні отвори кондиціонера.
- ➔ Прикрийте рот і ніс тканиною: шарфом, хустинкою чи маскою для обличчя.

Вийшовши із зони зараження, зняти верхній одяг і провітрити його на вулиці. Прийняти душ, умитися з милом, ретельно вимити очі й прополоскати рот.

При підозрі на ураження небезпечними хімічними речовинами виключіть будь-які фізичні навантаження, прийміть велику кількість рідини (чай, молоко і т. д.) та зверніться до медичного працівника або в медичний заклад.

Хлор та аміак: як захиститись?

Для більшості територій найімовірнішими можуть бути загрози обумовлені хлором, аміаком та іншими хімічно небезпечними речовинами, якщо неподалік є виробництва, що використовують токсичні речовини у технологічних процесах.

Хлор

Колір\запах: пахне як “хлорка”, якщо висока концентрація — колір буде жовто-зеленим.

Ознаки отруєння: різкий біль у грудях, різь в очах, сльозотеча, задишка, сухий кашель, блювання, порушення координації рухів та поява бульбашок на шкірі.

Захист: ватно-марлева пов'язка, змочена 2-5% розчинами питної соди.

Локація для захисту людини: верхні поверхи будівель.

Перша допомога при ураженні:

- негайно перемістіть постраждалого із забрудненої зони на свіже повітря, щільно вкрийте, дайте подихати киснем, парами води або аерозолем 0,5% розчину питної соди протягом 15 хвилин.
- Шкіру, рот, ніс промийте 2% розчином питної соди або водою з милом. Основним засобом боротьби з хлором є вода, за можливості — тепле молоко з содою. У разі необхідності — зробіть штучне дихання способом «рот в рот». Я би це прибрала
- Не дозволяйте потерпілому пересуватися самостійно. Транспортуйте його лише в положенні лежачи.

Аміак

Колір\запах: пахне, як нашатирний спирт, без кольору.

Ознаки отруєння: почастішання серцебиття і пульсу, збудження, можливі судоми, ядуха чи задуха?, різь в очах, сльозотеча, нежить, кашель, почервоніння і свербіж шкіри.

Захист: ватно-марлева пов'язка, змочена розчином лимонної кислоти.

Локація для захисту людини: **аміак** — легший за повітря, від нього варто ховатись у підвалах та підземних укриттях.

Перша допомога при ураженні:

- Винесіть постраждалого із зони ураження.
- Шкіру, рот, ніс промийте водою, в очі закачайте по дві-три краплі 30% альбуциду, в ніс — оливкову олію.
- Перебуваючи в приміщенні, після повідомлення про хімічну атаку, очікуйте на евакуацію, зберіть речі та запаси їжі й води, помістіть у герметичну валізу. Використайте найпростіші засоби захисту шкіри (одяг), взуття (бажано гумове). За наявності, одягніть захисні окуляри.

Як підготуватися заздалегідь?

Підготуйте 2 пляшки:

- В одній — зробіть содовий розчин (на 0,5 л води — столова ложка) і підпишіть маркером **ХЛОР**, вкажіть стрілочку **вверх**↑. Тобто, коли почуєте запах хлору і повідомлення про хімічну атаку, потрібно намочити платок\маску в розчині і підійматися вгору.
- У другій — розведіть воду з лимонною кислотою або уксусною кислотою (на 0,5 л води — столова ложка). Підпишіть **АМІАК** і намалюйте стрілочку **вниз**↓. Тобто, коли відчули запах аміаку, змочуйте платок цим розчином, якщо є окуляри чи маска для плавання — вдягаєте їх, і негайно тікаєте вниз, у підвал.

Виконавець:

Заступник
відділу охорони праці

начальника

_____ Наталія ФЕСЮН

РЕЄСТРАЦІЯ
вступного інструктажу з безпеки життєдіяльності для здобувачів освіти у журналі
обліку навчальних занять

№ з/п	Прізвище, ім'я, по батькові особи, яку інструктують	Дата проведення інструктажу	Прізвище, ім'я, по батькові особи, яка проводила інструктаж	Підписи	
				особи, яку інструктують	особи, яка інструктує
1	2	3	4	5	6